

בניית תוכנית הקיץ בגיל הרך

חופשת הקיץ מזמנת מרחבי זמן משמעותיים לעשייה חינוכית. פעילות הקיץ ותוכנית החופש הגדול מהווים חלק בלתי נפרד מהעבודה החינוכית במערכות הגיל הרך הקיבוציות לאורך השנה, הם חגיגה חברתית אינטנסיבית המשלבת שגרה דומה-שונה, רגעי שיא ואתגרים. השנה, יותר מתמיד, מזמן לנו הקיץ אתגרים, הן ברמת המערכת והן ברמת הקבוצה והפרט (לא ברור מה יקרה, חוסר בהירות, צורך בגמישות, הורים במילואים, האם תתאפשר יציאה לטיולים ופעילויות, איפה מקיימים את הפעילות)

על מנת לסייע לצוותי החינוך בבניית תכנית קיץ בעלת ערך ומשמעות, יצרנו את המסמך הבא:

הגדרת מטרות

כדי לבנות תכנית קיץ מתאימה ומשמעותית, חשוב שנדע מה אנחנו רוצים להשיג במהלכה ובסופה. המטרות מהוות מצפן המכוון אותנו בדרך, ועוזר לנו להגיע למקום אליו אנו שואפים- מקום בעל ערך... **המשך**

מיפוי

מה תפקידי המיפוי וכיצד הוא מסייע בזיהוי משאבים וחולשות במערכת. את מי ממפים וכיצד..

המשך

בניית תכנית הקיץ ותכניות מגירה

מהם השלבים בבניית תכנית הקיץ, אילו דגשים חשובים לכל שלב. האבנים הגדולות של התכנית, מבנה היום והשבוע. למה צריך להכין מראש תכנית מגירה לשעת חירום **המשך**

תקשורת עם הורים

העבודה והתקשורת עם ההורים, פרטנית או משותפת, היא חשובה ומשמעותית בכל השנה, אך בקיץ היא מקבלת משנה תוקף...

המשך

סדיריות

סדיריות ארגונית באות לקבוע באופן סדור וברור, פעולות שעלינו לבצע על מנת לפעול בצורה האפקטיבית ביותר. הסדיריות מתייחסת לאופן עבודת הצוות, התקשורת עם ההורים ושותפים נוספים בשגרה ומשבר... **המשך**

הגדרת מטרות

פעילות הקיץ מהווה המשך לעשייה החינוכית לאורך השנה, אז למה צריך להגדיר מטרות לתכנית הקיץ?

כדי לבנות תכנית קיץ מתאימה ומשמעותית, חשוב שנדע מה אנחנו רוצים להשיג במהלכה ובסופה. המטרות מהוות מצפן המכוון אותנו בדרך, ועוזר לנו להגיע למקום אליו אנו שואפים-מקום בעל ערך. המטרות אותן מגדירים צריכות להיות ברמה האישית, הקבוצתית, המערכתית והקיבוצית.

כדי שמטרה תהיה בעלת ערך, עליה להיות מוגדרת בצורה ברורה. ישנם מספר מודלים המסייעים בהגדרת מטרות אבל המודל הנפוץ ביותר הוא מודל SMART שמורכב מהמילים:

Specific, Measurable, Achievable, Relevant, Time-Bound.

	על מנת להיות אפקטיביים, חשוב לתת תיאור מדויק וספציפי של המקום אליו נרצה להגיע.	ספציפי Specific	S
	עליך לוודא שהמטרות והיעדים ניתנים למדידה. מדדים מדויקים מסייעים בניהול הדרך, הפעולות והמשימות שלנו.	מדיד Measurable	M
	יש לוודא שהמטרות שלנו ראליות ובנות השגה במסגרת זמן סבירה.	אפשרי Achievable	A
	על המטרות להיות רלוונטיות ומציאותיות, מתואמות עם הערכים שלכם ועם החזון.	רלוונטי Relevant	R
	צרו מסגרת זמן ריאלית אבל מאתגרת להשגת המטרות.	תחום בזמן Time-Bound	T

סדירויות

קשר עם
הורים

בניית
תכנית

מיפוי

הגדרת
מטרות

המיפוי הוא כלי חשוב לקראת בניית תוכנית קיץ מתאימה ומשמעותית, זהו צעד פרו-אקטיבי הבא להשיג מטרות אותן הגדרנו מראש.

המיפוי מאפשר הכירות מעמיקה עם הקבוצה, הצוות והשותפים האחרים, מסייע לזהות את הפוטנציאל הגלום במקום, את החוזקות והחולשות שבו, את הפרטים והקבוצות המחייבות התייחסות, את הסוגיות הנדרשות לעבודה ואת המשאבים הפוטנציאליים הקיימים. המידע הנאסף בתהליך המיפוי מהווה בסיס לבניית תכנית הקיץ.

חשוב להדגיש שהמיפוי אינו אבחון, אלא משמש כתמונת מצב בזמן נתון. הוא מאפשר, ברמת הגן והמערכת, להתארגן לכניסה של כוח אדם צעיר, יציאה של גננות וצוותים וותיקים לחופשה, ומאפשר לבנות תכנית עבודה לקיץ המתאימה ליכולות של הצוות להוביל אותה.

את מי ומה אנחנו ממפים?

הצוות

- מי הצוות הממשיך?
- כמה ומי הצוות החדש שנכנס לגן. האם הגננת ממשיכה?
- חוזקות הצוות
- אתגרי הצוות
- חלוקת תפקידים בצוות
- אילו חופשות מתוכננות
- מה יעזור לכל אשת צוות בהמשך הקיץ?
- מי תומך את הצוות והמנהלת?

קבוצת הילדים

- גילאי הילדים וחלוקת גילאים בתוך הקבוצה
- מספר הילדים
- הטמפרמנט השולט
- מצב חברתי בקבוצה
- חוזקות הקבוצה
- מורכבויות ואתגרים
- ילדים פרטניים

סדירויות

קשר עם
הורים

בניית
תכנית

המשך
מיפוי

הגדרת
מטרות

מערכת וגן

- מסורות של הגן
- מסורות של המערכת
- ארגון הסביבה
- החינוכית פנים וחוץ
- שיתופי פעולה רב גילאיים
- ימים מיוחדים
- מעברים
- מי המדריכה ומתי נפגשים?

קהילה

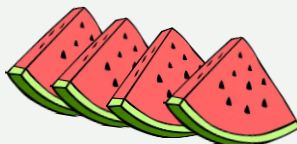
- מסורות של הקהילה
- מתקנים בקיבוץ
- שיתופי פעולה בין דוריים
- ענפים ואנשים שאפשר לרתום

משאבים

- תקציב שוטף
- תקציב לפרוייקטים מיוחדים
- משאבים שאינם כסף בקהילה ומחוץ לה

שותפים

- שיתופי פעולה עם המועצה (הצגות וכו)
- חינוך חברתי
- האם יש מערכת מקבילה של מפונים בקיבוץ או מפונים נוספים במלון

סדירויות

קשר עם
הורים

בניית
תכנית

מיפוי

הגדרת
מטרות

לאחר הגדרות המטרות והמיפוי, אנו צוללים לבניית שלד התכנית.

תכנית הקיץ בנויה מארבעה שלבים, כאשר בכל שלב המשימה המרכזית:

שלב: לפני פתיחת הקיץ.
התארגנות מוקדמת

משימה

מרכזית:

בניית תוכנית

קיץ.

בגנים הבוגרים

אישור התוכנית

על ידי

המפקחת.

על מה לשים דגש:

פגישת הצוות שיעבוד בגן בחודשי הקיץ (נוער, צוות חדש).

רענון נהלים – יציאה לטיול, יציאה לחצר, סדר יום, תוכניות פרטניות לגבי ילדים ספציפיים על מנת שתהיה המשכיות של העבודה.

דגשים לצוות:

סדירויות של עבודה עם צוות משתנה, ודרך ההתנהלות בחופש:

גן בוגר: בניית התוכנית יחד עם הגננת,

חלוקת תפקידים ברורה- מי מובילה את

פעילות הקיץ בזמן היעדרות הגננת/מובילה.

לקבוע מראש כיצד מעבירים מידע להורים-

ברמה הפרטנית וברמת קבוצת ההורים. תכנון

שלב המעברים

סדירויות

קשר עם
הורים

**להמשך
בניית
תכנית**

מיפוי

הגדרת
מטרות

שלב: תחילת הקיץ.
התאקלמות לשינויים

על מה לשים דגש:
סדר יום מובנה ומונגש לילדים, שיתוף הילדים בסדר היום.

דגשים לצוות:
תיאום ציפיות, נהלים ברורים, הכרות, הקשבה, זיהוי חוזקות בצוות וחלוקת מעבודה בהתאם. יצירת אווירה תומכת בצוות, יצירת סדירויות של ישיבות צוות ותקשורת עם ההורים.

משימה מרכזית:
סדירויות של עבודה בצוות משתנה ודרך ההתנהלות בחופש

שלב: אמצע.
החלק המרכזי של חופשת הקיץ, מרבית הזמן

על מה לשים דגש:
מבנה מוגדר וברור של התוכנית, ושל סדר היום. לנעוץ בתוכנית פעילויות שהן מסורות, פעילויות עם החינוך החברתי ופעילויות בין דוריות. לטפח אווירה טובה- מקבלת ומתקשרת. להיות קשובים לצרכי הילדים.

דגשים לצוות:
שגרה ושחיקה. להשתדל לעבוד בצוותים קבועים ושיבוץ קבוע של הנוער, תקשורת עם הורים וקהילה. ישיבות צוות, בחינת המטרות ודיוקם, ליווי והדרכה למנהלת ולצוות.

משימה מרכזית:
פעילות משמעותית ומחוברת למטרות. חיבור לקהילה. יצירת שגרה

סדירויות

קשר עם הורים

**להמשך
בניית
תכנית**

מיפוי

הגדרת מטרות

שלב: סיום.
השבועיים האחרונים של הקיץ

**משימה
מרכזית:**
מעברים
ופרידות

על מה לשים דגש:
תהליך מעבר מדורג הן של הקבוצה והן של הפרטים, טקסי מעבר ופרידה מילדים שעוברים. לוודא שישנה התייחסות גם לילדים שלא עוברים עם הקבוצה.

דגשים לצוות:
תכנון המעברים עוד לפני הקיץ, על מנת לקיים אותם במהלך השבועיים האחרונים. קשר רציף בין הגן הבוגר לחינוך החברתי על מנת לוודא שהמעברים מתקיימים בצורה מותאמת לצרכים הספציפיים של כלל הילדים.

נקודות להדגשה:

- חשוב שמבנה התכנית יהיה קבוע עד כמה שניתן, כאשר פעילויות קבועות יחזרו באותם ימים. חזרתיות מקנה ביטחון, ובטחון יוצר שקט.
- מומלץ לקבוע נושא מרכזי חודשי/שבועי ולהתאים את הפעילויות אליו, ולא לשכוח כמובן להיות כל הזמן מחוברים למטרות שהגדרנו-הן המצפן שלנו. דוגמאות לנושא מרכזי: מדינות בעולם, טבע, צבעים ועוד
- בגנים הבוגרים, לגילאי 3-6, תכנית הקיץ מוגשת לאישור המפקחת. חשוב מאוד שבשלב כתיבת התכנית יהיו שותפים הגננת, צוות הקיץ והמדריכה.
- מבנה היום צריך להכיל חלקים של זמן מובנה (פעילות), וזמן בחירה להתנהלות חופשית (משחק, ספורט, יצירה וכו').

סדירות

קשר עם
הורים

**להמשך
בניית
תכנית**

מיפוי

הגדרת
מטרות

בניית התכנית

תוכניות מגירה לתרחישים שונים:

אנו עובדים בשנה לא רגילה, ולכן חשוב מהרגיל להקפיד על בניית תוכניות חלופיות למקרה הצורך. מומלץ לבנות מראש לכל קבוצה תוכניות מגירה למקרים שונים כמו למשל סגירת המסגרות החינוכיות, איסור לצאת מתחומי הגנים, מזג אויר חריג ועוד. כמו כן חשוב ליצור פרוטוקולים להתנהלות המערכת בתרחישי חירום שונים, ולהציג אותם לכל הגורמים הרלוונטיים על מנת לוודא שכולם מכירים את תפקידם.

אנחנו מתייחסים אל שלושה סוגי מניעה:

מניעה ראשונית - בזמן שגרה מנסים לזהות בעיות שעלולות לצוץ ובונים תכניות על מנת למנוע אותן, ובמקביל יוצרים פרוטוקולים להתנהלות במקרי חירום שונים (למשל כניסת ילד עם צרכים מיוחדים, שתי מטפלות שלא מסתדרות ללא גננת, מציאת נחש בחצר וכדומה. פרוטוקולים: פציעה, פינוי, שריפה)

מניעה שניונית - כאשר מזהים סימנים ראשונים שיתכן ויתחיל מצב משברי או חירומי (בטחוני, בטיחותי או אישי), אנו פועלים על פי פרוטוקול מוכן מראש, ומיידעים את הנוגעים בדבר שיתכן ונצטרך להפעיל תוכניות מגירה, ומוודאים שכולם מכירים את תפקידם.

מניעה שלישונית - בתוך מצב המשבר/חירום: אנו מפעילים את תוכניות המגירה והפרוטוקולים שנקבעו מראש, בהתאם למצב ולצורך.

ככל שנהיה יותר מאורגנים ויותר גמישים, כך נוכל להפעיל את המערכת בצורה המיטבית בכל תרחיש.

סדירויות

קשר עם
הורים

**בניית
תכנית**

מיפוי

הגדרת
מטרות

תקשורת ושותפות עם ההורים

יצירת שותפות עם ההורים במרחב החינוכי, היא נושא רחב ומשמעותי הדורש עבודה שנתית רציפה. הקיץ הוא הזדמנות מצויינת לחיזוק הקשר והשותפות תוך כדי דיאלוג ומתוך כבוד הדדי.

מעורבות ההורים יכולה להעשיר את פעילות הקיץ בגנים, כאשר לא כל הצוות הקבוע נמצא. מומלץ לערב ולשלב את ההורים עוד לפני היציאה לחופש הגדול:

לפני הקיץ:

- למפות את המשאבים ההוריים (למשל זמן פנוי, תחביבים ומקצועות וכו')
- להזמין הורים להדריך ולהנחות בתחומי ידע. ניתן לקבוע משבצת קבועה בתכנית המיועדת כזמן הורים לתכנן, יחד עם קבוצת הורים, פעילות משותפת להורים וילדים
- להציף אתגרים ולהזמין את ההורים לסייע בפתרוןם
- להיפגש באופן פרטני עם הורים לילדים מאתגרים, ולחשוב באופן משותף על דרכי עבודה והתמודדות בקיץ, כדי להמשיך את תוכניות העבודה
- הורים כ'נאמני ביטחון', שבמקרה חירום מגיעים לגנים

ועוד

סדירות

להמשך
קשר עם
הורים

בניית
תכנית

מיפוי

הגדרת
מטרות

תקשורת ושותפות עם ההורים

במהלך הקיץ:

- לשמור על תקשורת רציפה של שיח ועדכונים הן עם כל ההורים כקבוצה, והן באופן אישי (לשלוח להורה תמונה של הילד שלו בפעילות מסויימת, לכתוב הודעה על משהו חיובי שקרה במהלך היום וכו)
- לתכנן זמני פעילות משותפת עם ההורים והילדים
- לעדכן לפני פעילויות ייחודיות

ועוד

העבודה והתקשורת עם ההורים, פרטנית או משותפת, היא חשובה ומשמעותית בכל השנה, אך בקיץ היא מקבלת משנה תוקף. תקשורת טובה ורציפה יכולה לרתום את ההורים, למנוע קשיים הנובעים מבעיות תקשורת, ולהפוך אותם לשותפים אמיתיים בנעשה בגנים.

סדירות

**קשר עם
הורים**

בניית
תכנית

מיפוי

הגדרת
מטרות

סדירות ארגונית וחלוקת עבודה:

סדירות ארגונית באות לקבוע באופן סדור וברור, פעולות שעלינו לבצע על מנת לפעול בצורה האפקטיבית ביותר. על ידי שינוי או התאמת סדירות, ניתן להשפיע על התנהלות והתנהגות הצוות והילדים במערכת.

סדירות בעבודת הצוות:

מטרת הסדירות של הצוות היא ליצור מבנה ארגוני משימתי ברור, מתפקד, לומד ורפלקטיבי, התומך את תחושת המסוגלות של חברי הצוות:

- ישיבות צוות קבועות במהלך הקיץ, ומבנה מוכר של הישיבה.
- פגישות אישיות של המנהלת עם צוות הגן
- חשוב לא לוותר על ההדרכה בקיץ, ולקבוע פגישות הדרכה קבועות עם המדריכה הפדגוגית.
- הגדרת וחלוקת תפקידים ברורה בצוות
- התארגנות מראש לימי חופש של נשות הצוות
- איך פותרים משברים בין חברי הצוות
- תקשורת עם ההורים
- תקשורת עם הקהילה
- לקבוע מראש ישיבת סיכום קיץ

שהיה קיץ שקט, בטוח ואהבה

סדירות

קשר עם
הורים

בניית
תכנית

מיפוי

הגדרת
מטרות